

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Hudební katedra

ŽIVOT A DÍLO HUDEBNÍHO SKLADATELE

KARLA MOORA

Bakalářská práce

Autor: Kateřina Závěská

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Hra na nástroj a sólový zpěv se zaměřením na vzdělávání, Hudební
kultura se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: Mgr. Dalibor Hlava

Zadání bakalářské práce

Autor: Kateřina Závěská

Studium: P121450

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Hra na nástroj a sólový zpěv se zaměřením na vzdělávání, Hudební kultura se zaměřením na vzdělávání

Název bakalářské práce: a) Závěrečný bakalářský koncert - housle b) Život a dílo hudebního skladatele Karla Moora

Název bakalářské práce AJ: a) Bachelor's Final Concert ? Violin b) The life and works of musical composer Karel Moor

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Závěrečná bakalářská práce je složena ze dvou částí. První část je tvořena sólovým koncertním výkonem (minimálně půlrecitálem), jehož předpokladem je vysoká úroveň technických dovedností studenta. Koncertní vystoupení má na základě vhodně zvolené dramaturgie prezentovat interpretační kvality diplomanta, jeho schopnost adekvátního stylového přístupu k interpretaci jednotlivých skladeb. Ke koncertnímu výkonu se váže druhá, teoretická písemná část v rozsahu cca 20 - 30 stran. Písemná část se bude zabývat životem a dílem Karla Moora.

Garantující pracoviště: Hudební katedra,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Dalibor Hlava
Mgr. Dalibor Hlava

Oponent: Mgr. Jaromír Křováček
Mgr. Karel Koldinský

Datum zadání závěrečné práce: 3.1.2014

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem Život a dílo hudebního skladatele Karla Moora zpracovala sama s využitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 17. května 2016

Poděkování:

Děkuji paní Marii Klůzové a zaměstnancům Městského kulturního střediska v Lázních Bělohrad za poskytnutí materiálů z archivu kulturního střediska a za zodpovězení dotazů týkajících se osobnosti Karla Moora.

Anotace:

ZÁVESKÁ, Kateřina. *Život a dílo hudebního skladatele Karla Moora*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2017. 37 s. Bakalářská práce.

Závěrečná bakalářská práce je složena ze dvou částí. První část je tvořena sólovým koncertním výkonem, jehož předpokladem je vysoká úroveň technických dovedností studenta. Koncertní vystoupení má na základě vhodně zvolené dramaturgie prezentovat interpretační kvality bakaláře, jeho schopnost adekvátního stylového přístupu k interpretaci jednotlivých skladeb.

Ke koncertnímu výkonu se váže druhá, teoretická písemná část v rozsahu cca 20 - 30 stran. Téma práce s názvem *Život a dílo hudebního skladatele Karla Moora* podává podrobný životopis Karla Moora, rodáka z Lázní Bělohradu. Odkazuje na díla Karla Moora, podává charakteristiky hudebních útvarů, které Karel Moor skládal. Je zde proveden průzkum o Karlu Moorovi formou dotazníku. Výsledky jsou zaznamenány v grafech. Práce je doplněna fotografiemi a dokumenty souvisejícími s hudební tvorbou Karla Moora.

Klíčová slova: hudební skladatel, dirigent, spisovatel, Karel Moor, Lázně Bělohrad.

Annotation:

ZÁVESKÁ, Kateřina. The life and works of musical composer Karel Moor. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2017. 37 pp. Bachelor Degree Thesis.

The final bachelor thesis is composed of two parts. The first part consists of a solo concert performance, which presupposes a high level of technical skills of the student. The concert performance is based on a properly chosen dramaturgy to present the interpretative qualities of the student and his ability to adequately style the interpretation of individual compositions.

The second theoretical written part is related to the concert performance in the range of about 20 to 30 pages. The theme of the work entitled Life and Work of Composer Karel Moor gives a detailed biography of Karel Moor, native of Belohrad Spa. It refers to Karel Moor's works and gives the characteristics of the musical ensembles Karel Moor composed. There is a survey of Karel Moor in the form of a questionnaire. The results are recorded in charts. The work is accompanied by photographs and documents related to the musical work of Karel Moor.

Keywords: Composer, conductor, writer, Karel Moor, Lázně Bělohrad

Prohlášení:

Prohlašuji, že bakalářská práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 5/2017
(Řád pro nakládání se školními a některými jinými autorskými díly na UHK).

Datum:

Podpis studenta:

Obsah:

1	Úvod	9
2	Život Karla Moora	10
2.1	Dětství	10
2.2	Studium na konzervatoři a začátky skladatelské činnosti	12
2.3	Životní úspěchy a neúspěchy	13
2.4	Válka a Karel Moor.....	17
2.5	Život po válce.....	19
2.6	Na sklonku života.....	21
3	Seznam skladeb	24
4	Dotazník	25
4.1	Osobnost Lázní Bělohrad	25
4.2	Popis dotazníku	26
4.3	Výsledky dotazníku.....	27
5	Seznam hudebních pojmů.....	31
6	Závěr.....	33
7	Použité zdroje	35
8	Seznam příloh.....	37

1 Úvod

Karel Moor je hudební skladatel, dirigent a spisovatel. Patří mezi regionální osobnosti východních Čech, kde se nachází jeho rodiště v Lázních Bělohrad. Během svého života působil v Pardubicích, Praze, Vídni a dalších evropských městech.

Toto téma bakalářské práce jsem si vybrala, protože i mým rodným městem je Lázně Bělohrad a žila jsem v ulici, která nese jméno Karla Moora. Základní informace o něm jsem získala od svých rodičů, ale když jsem se začala více věnovat hudbě, chtěla jsem se o Karlu Moorovi dozvědět více informací o jeho životě a díle.

Cílem této bakalářské práce je vytvořit životopis hudebního skladatele Karla Moora a přiblížit jeho život v souvislosti se vznikem jeho hudebních děl v různých etapách jeho života. Důraz bude kladen na působení Moora v jeho rodném městě v Lázních Bělohrad.

Součástí práce bude průzkum povědomí o této osobnosti v rámci jičínského regionu mezi mladší generací. Šetření bude provedeno dotazníkovou metodou mezi žáky regionálních škol.

Práce je formálně rozdělena do čtyř celků. První část obsahuje šest podkapitol, ve kterých je vylíčen životní příběh Karla Moora. Tento příběh je doplněn informacemi o některých jeho dílech. Druhá sekce detailně přibližuje seznam Moorových skladeb, který sestavil jeho zeť Josef Maršálek. Třetí část je věnována popisu dotazníku a interpretaci jeho výsledků. Ve čtvrtém celku podávám seznam hudebních pojmů, které jsou použity v této práci. Práce je doplněna dobovými fotografiemi Karla Moora, obrazovou dokumentací rodného místa a archivními dokumenty z hudebníkových koncertů.

2 Život Karla Moora

2.1 Dětství

Karel Moor se narodil 26. prosince 1873 v Bělohradě¹ v dřevěné chalupě u Kneiflů², která se nacházela na zdejším náměstí. Co se týká rodinných poměrů, Moorův otec vlastnil pekařství a jeho matka se starala o domácnost a o děti. Karel Moor měl osm sourozenců, ale jen tři z nich, Jan, Milada a Jiří se spolu s ním dožili dospělosti.

Již od malička to Karla Moora táhlo k hudbě, v útlém dětství začal docházet na hodiny houslí k bělohradskému kapelníkovi Františku Vaňurovi. Do bělohradské obecné školy chodil Karel Moor v letech 1879 - 1883. V posledním ročníku byl dán rodiči na handl³ ke krejčímu do Horního Lánova u Vrchlabí. Zdokonalil se zde v německém jazyce a od svého učitele Gráfa získal základy pro hru na klavír. To vedlo rodiče k tomu, aby dali Karla studovat na německé gymnázium v Hostinném. Během jeho gymnaziálních studií rodiče prodali v Bělohradě dům, viz příloha č. 4, který si sami postavili nedaleko obecní školy, a odstěhovali se do Pardubic. K tomuto stěhování je vedly patrně existenční problémy. V Pardubicích žil člen rodiny, strýc Weiss, který jim přislíbil pomoc. Tato událost ovlivnila i Karla, který musel ukončit studium v Hostinném a začít studovat na českém gymnáziu v Hradci Králové.

V Hradci Králové byl Karel přijat do Borromea⁴, studentského ústavu řízeného kněžími. Při studiu se i nadále věnoval hře na hudební nástroje. Jako hráč na housle a na violoncello se uplatnil v kapele, kterou vytvořil jeden z představitelů studentského ústavu. Za nějaký čas se Karel hudebně vypracoval natolik, že kapelu i dirigoval. Pod jeho vedením hrál soubor skladby českých, ale i světových skladatelů: Bedřicha Smetany, Wolfganga Amadea Mozarta, Georga Friedricha Händla a Richarda Wagnera⁵.

¹ Bělohrad byla obec, kterou 2. května 1722 povýšil císař Karel VI. na město. Současný název Lázně Bělohrad nese město od roku 1905.

² Na místě dřívější dřevěné chalupy dnes stojí Finkův dům a tvoří jednu z dominant náměstí K. V. Raise v Lázních Bělohrad.

³ Výměnný pobyt.

⁴ Od roku 1902 se budova Borromea nacházela na Orlickém nábřeží. V současné době se v této budově nachází Biskupské gymnázium Bohuslava Balbína.

⁵ MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 25.

Působením v kapele a dirigováním se změnil jeho přístup k hudbě. Začal ji podrobněji studovat, v knihách se seznamoval s českými i zahraničními skladateli. Mezi jeho oblíbence patřili Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven, Bedřich Smetana, Antonín Dvořák a Zdeněk Fibich⁶. Své samostudium rozšířil o nauku hudebních nástrojů a na základě jiných partitur zkoušel sám skládat. Při prvních skladatelských pokusech se mohl opřít o pomoc ředitele pardubického kůru Jana Procházky. Jedny z prvních Moorových skladeb jsou Fantazie z národních písní pro klavír a Sonáta f moll.

Hudba a studium hudby se staly nedílnou součástí jeho života a naplňovaly ho více než studium na gymnáziu, a proto toužil studovat na konzervatoři, ale kvůli rodičům na gymnáziu neskončil. „Zdalo se mi, že je každého roku škoda. Jednal a myslel jsem jakoby v podvědomí. Stal jsem se nedůvěřivý, uzavíral jsem se vždy více v sebe. Bylo mi trýzní, že působím rodičům bolest. Klid z duše zmizel a nastoupila rozháranost, desorientace. Tato vnitřní rozeklanost mě vyčerpávala.”⁷ Jeho nechuť pokračovat ve studiích na gymnáziu se projevila na konci kvinty, kdy bez vědomí rodičů odjel do Vídně. Důvodem byla hudba a její poznání v jiných zemích. Rodiče se o všem dozvěděli od strýce Weisse, který v tuto dobu žil ve Vídni a Karla u sebe nějaký čas nechal bydlet. Po návratu domů Karel cítil, že všem ublížil a těžce se s tím vyrovnával.

Následující školní rok přešel Karel na gymnázium do Chrudimi. Za nějaký čas však rodiče pochopili jeho vztah k hudbě a začali Karla podporovat ve skladatelských pokusech. V Pardubicích mohl navštěvovat koncerty, otec mu koupil nový klavír a vzal ho s sebou do Prahy do Národního divadla. Vzhledem k této podpoře rodičů se mohl roku 1891 zúčastnit přijímacích zkoušek na pražskou konzervatoř. Přijímací zkoušky úspěšně splnil, ale v důsledku duševní nemoci byl jeho nástup na konzervatoř odložen. Po roce s ním otec jel do Prahy a se slovy „Máš, cos chtěl, drž se!”,⁸ se s Karlem rozloučil.

⁶ MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 28.

⁷MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 30.

⁸ MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 33.

2.2 Studium na konzervatoři a začátky skladatelské činnosti

Na konzervatoři Karel studoval na varhanickém oddělení a obdivoval zde hlavně Karla Steckera, učitele dějin hudby a hry na varhany. Ve své vzpomínkové knize o něm Karel Moor říká: „*Viděli jsme v něm mnohem víc než jen kantora, byl nám přítelem, rádcem, vůdcem. Vážili jsme si ho a měli jsme ho rádi.*“⁹

Karel Moor na konzervatoři převyšoval své spolužáky. Vzhledem k samostudiu se orientoval dobře v teorii a zlepšoval se i ve hře na klavír: „*Nechodil do školy jen proto, aby si vychodil to vysvědčení, jako to činili všichni jeho spolužáci, toužil po vzdělání, chtěl být zasvěcen do nejtajnějších tajů skladby, bažil po tom, stát se umělcem celým, dokonalým.*“¹⁰

K jeho oblíbeným předmětům patřil církevní zpěv, naopak v oblibě neměl harmonii: „*Zato hodiny harmonie u profesora Knittla unavovaly. Držel se suše mrtvé literatury a ztrácel se často v detailech. Měl jsem celou harmonii výborně zpracovanou už z gymnasijských let a proto jsem se v těch hodinách znamenitě nudil.*“¹¹

Veškerý volný čas věnoval hře na klavír, ale v zimě nebyl schopen svůj byt vytopit, a tak mu začaly z dlouhého cvičení otékat klouby. Nemožnost hrát na klavír, únava a vyčerpání zapříčinily jeho špatný zdravotní stav a roční přerušování studia.

Během této doby žil Karel Moor v Pardubicích u rodičů. Svůj volný čas vyplňoval prací pro pardubický kroužek ochotníků, uplatňoval se zde jako korepetitor. V tuto dobu na něho měla velký vliv rodina Podolských, která ho seznámila s polskou kulturou. Polské národní písně byly inspirací pro napsání symfonických básní *Polonia* a *Polské tance*. Skladby se staly natolik úspěšné, že byly hrány na koncertech Mladé české hudební generace v Rudolfinu. Moorovy skladby měly úspěch u diváků i u hudebních kritiků, a to mu pomohlo získat důvěru v sebe sama a ve svou skladatelskou práci. Na vysvědčení z pražské konzervatoře měl Karel Moor napsáno: „*Jeho nadání umělecké osvědčilo se býti vynikající, pilnost náležitá, chování zcela řádné.*“¹²

⁹ MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 33.

¹⁰ MOOR, Karel. *Karel Martens – román mladého umělce*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1910. s. 103 - 104.

¹¹ MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 34.

¹² MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 39.

V roce 1896 Karel Moor úspěšně vykonal ve Vídni státní zkoušky z hudby a o rok později byl jmenován učitelem zpěvu na pardubické státní reálce. Ve své knize, V dlani osudu, vzpomíná na nejbližší přátele, Viktora Vohryzku a Františka Khola. MUDr. Vohryzek měl na Karla Moora vliv i v jeho skladatelské činnosti a přiměl ho napsat operu s Františkem Kholem, který se později stal dramaturgem Národního divadla v Praze. První Moorova opera se jmenovala Hjördis a její libreto bylo napsáno na motivy Ibsenova dramatu Severská výprava. Další jeho dvě skladby, oratorium Mojžíš a opera Rispa, se nedochovaly.

2.3 Životní úspěchy a neúspěchy

Karlu Moorovi se dařilo v Pardubicích dobře a jeho skladby se často hrály na koncertech. Měl stálý příjem, vyučoval hru na klavír, a zároveň se stal známou a uznávanou osobností. Tehdy se však projevila Moorova problematická povaha a ze dne na den ukončil své působení v Pardubicích a přestěhoval se do Prahy. Vyučoval v rodinách hře na klavír a působil v redakci časopisu Čas jako hudební referent. Díky práci v časopisu mohl zadarmo navštěvovat divadla a koncerty. Seznámil se také s mnoha vlivnými osobnostmi, s T.G.Masarykem či Emanuelem Chválou.¹³

V Praze se Karel Moor dostal do velkých finančních problémů, zhoršil se jeho zdravotní stav a rozvedl se se svojí první ženou. V důsledku těchto událostí opouští Čechy, ale i nadále se věnuje skládání. V této době napsal například dosud hranou jednoaktovou operu Vij.¹⁴

Po návratu do vlasti se stal v roce 1902 dirigentem České filharmonie. Dr. Richard Veselý ve své knize Dějiny České filharmonie napsal: „*Angažován jako dirigent český skladatel Karel Moor, než ani toho nebylo lze považovati za dirigenta definitivního. Byl tichým, skromným umělcem, povahy spíše pasivní, jemuž scházela hlavně iniciativa, které bylo tehdy české filharmonii především potřeba. Tyto své*

¹³ Emanuel Chvála – hudební kritik a referent Národních listů.

¹⁴ 16. 9. 2016 na koncertě k zahájení sezóny 2016/2017 zazněla v Národním divadle Modlitba z 1. jednání opery Vij. Koncert nesl název - Co Národní divadlo dlouho neslyšelo a asi už nikdy neuslyší II.

nedostatky cítil sám a prohlásil ve výboru, že je hotov z místa ustoupit, pakli by tento našel vhodného zástupce. Jinak řídil svědomitě obvyklé koncerty při stolech v Národním domě na Královských Vinohradech a koncerty po českém venkově.¹⁵ Pod Moorovým vedením filharmonie hrála do roku 1905, kdy nastudovala dvě Moorovy symfonické básně Tkalci a Moře. Koncerty na českém venkově dokumentují dva dobové plakáty, viz příloha č. 2 a č. 3.

Symfonická báseň Tkalci byla odměněna cenou České akademie věd a umění. V červenci roku 1903 měla v Národním divadle premiéru opera Vij. Libreto k fantastické hudební pohádce napsal František Khol na motivy povídky Vij od Nikolaje Vasiljeviče Gogola. Premiéra opery byla špatně načasována, jelikož v letním období byla Praha téměř vyliďněna a o divadlo nebyl velký zájem. Opera se v Národním divadle hrála třikrát¹⁶ a získala vysoká hodnocení kritiků. Kritik Emanuel Chvála se vyslovil k opeře s uznáním, ale ostře odsoudil jednání Národního divadla: „*Divadlo nepřistoupilo k dílu tomuto s tou péčí, kterou ukládá mu láska ke tvorbě domácí, nýbrž zhostilo se ho jako povinnosti nepohodlné. ... Moorův Vij má vady díla začátečnického a nestane se operou repertoární, ale přihlašuje se v něm zřetelně ku práci umělecké talent, skutečný talent.*“¹⁷ Úspěch opery, která byla hrána ve stejném roce i v Národním divadle v Brně, byl pro Karla Moora vzpruhou k další umělecké činnosti.

V letech 1904 - 1905 Karel Moor napsal životopisný román mladého umělce, který nazval Karel Martens. Pod tímto pseudonymem vystupoval i na některých koncertech. Co ho vedlo k napsání životopisného románu, vysvětluje těmito slovy: „*Jednoho večera, kolem hodiny osmé, Karel Martens, jda procházkou k moři, umínil sobě: Sepíšu nyní život svůj, boje, trampoty a ústrky – jak jsem je zažil – věrně a pravdivě. Nezamlčím ničeho, neušetřím sebe, ani přítele, ani protivníka a nepřítele. Nadchází večer mého života, cítím to – je čas, abych se obhájil.*“¹⁸ Knihu vydal v roce 1905 Josef R. Vilímek v Praze a Karel Moor ji věnoval svým rodičům.

¹⁵ MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 48 -49.

¹⁶ Premiéra - 14. 7. 1903, repríza - 16. 7. 1903, derniéra - 21. 9. 1903.

¹⁷ MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 53.

¹⁸ MOOR, Karel. *Karel Martens – román mladého umělce*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1910. s. 7.

Jeho první opera *Hjördis*, zkomponovaná v roce 1899 byla poprvé hrána v Praze až v roce 1905. Po stránce finanční neměla *Hjördis* pro Moora takový úspěch jako *Vij*. I tato opera byla hrána v Národním divadle třikrát,¹⁹ v této době byl dramaturgem divadla Zdeněk Fibich. Libreto k opeře napsal na motivy Ibsenova dramatu František Khol. Ve své vzpomínkové knize Karel Moor uvádí recenzi Emanuela Chvály, která byla otištěna v *Národní politice*. Upozorňuje zde na ponurost, která se objevuje v opeře *Hjördis* a připomíná, že v podobném duchu byla složena i opera *Vij*.

Od pocitů smutku, skepse a beznaděje se podařilo Karlu Moorovi odpoutat ve své tvorbě v roce 1907, kdy v Jindřichově Hradci začal pracovat na operetě *Pan profesor v pekle*. Tímto dílem se snažil kritice dokázat, že je schopen napsat i dílo veselejšího charakteru. Opereta byla poprvé hrána v roce 1908 brněnským Národním divadlem.²⁰ Libreto k operetě napsal Emanuel Pauk, který čerpal z vlastních vzpomínek na gymnaziálního profesora, kterého se všichni žáci báli, a vytvořil zde karikaturu jeho osoby. Toto téma Karla Moora nadchlo a opereta byla velmi brzy napsána. V knize *V dlani osudu* Karel Moor cituje z *Moravských novin*: „*Skladatel ... projevil nejen smysl pro úměrnou formu pevně scelených čísel, nýbrž i přirozený a zdravý humor, jakého jsme v Moorovi – upřímně řečeno – nehledali. Půvabu a ceny nabývá Moorova hudba také šťastným využitím melodického a rytmického žvlu lidové hudby ... znamenitě se skladateli povedly kusy čistě buffové ...*“²¹ Při přípravách k uvedení operety *Pan profesor v pekle* byl Karel Moor nucen pobývat delší dobu v Brně. Přineslo mu to spolupráci s Leošem Janáčkem, který byl ředitelem na zdejší varhanické škole. Karel Moor zde vypomáhal, dělal korektury Janáčkových prací a přednášel o instrumentaci. Leoš Janáček chtěl, aby se stal stálým učitelem varhanické školy, poslal mu dopis, ve kterém řeší finanční ohodnocení jeho práce, přesto ale Karel Moor toto místo nepřijal.²²

Opereta *Pan profesor v pekle* byla úspěšně hrána v mnoha divadlech, ale přinesla Moorovi také několik problémů. V Praze se měla opereta hrát ve Vinohradském divadle,

¹⁹ Premiéra – 22. 10. 1905, repríza – 24. 10. 1905, derniéra – 10. 11. 1905.

²⁰ Další uvedení operety: premiéra – 5. 6. 1935, derniéra 26. 10. 1935; Premiéra – 18. 10. 1945, derniéra – 28. 4. 1946. Opereta byla hrána i v Národním divadle moravskoslezském: premiéra – 12. 4. 1953.

²¹ MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 59.

²² Učitel v této době bral 86 K 40 h měsíčně za 36 hodin. Moorovi Leoš Janáček sliboval nejméně 100 K měsíčně + další hodiny teoretických předmětů.

ale v důsledku stávký nebylo dílo nastudováno. Moor si ho vyžádal a předal Marii Zieglerové, která operetu nastudovala a hrála v divadle U Deutschů v Libni. Proti tomu se však postavila umělecká komise Vinohradského divadla a celý spor se dostal k soudu. Vše se vyřešilo tím, že ředitel smíchovského divadla zaplatil soudní výlohy a získal výhradní právo na Moorovu operetu. Popularita operety rostla i díky novinovým článkům a skládaným kupletům,²³ ve kterých se řešila tato kauza. Moor si jeden z kupletů schoval a ocitoval ho ve své vzpomínkové knize.

Spor o "Profesora v pekle".

S "Profesorem" Moor měl peklo,

smůla též se říká,

*Vinohrady s Zieglerkou se
praly o Balíka.*

A když dva se rvou a perou,

třetí profit mívá,

na Balíka teď se Praha

na Smíchově dívá.

"Profesor" co všechno zkusil,

v novinách jste četli snad,

v zajetí ho měli páni,

proto utek z Vinohrad.

Do Libně jim prchnul sice,

nebylo to platno nic,

chytili ho, k soudu vedli,

by jim neuprchnul víc.

Konečně po dlouhé době

vykoupen byl tento tvor,

řádit bude na Smíchově

v Areně pan profesor.²⁴

²³ Kuplet = kabaretní píseň

²⁴MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 61.

Po té co se vzdal práce v Brně, přestěhoval se do Nového Města nad Metují. V této době bylo stále méně koncertů, Karel Moor neměl žádné finanční prostředky, a proto se rozhodl založit vlastní divadelní společnost. Pronajal si koncesi a v divadelní společnosti zastával několik funkcí, a to od ředitele, kapelníka, dirigenta až po pokladníka. Pro společnost komponoval, rozepisoval party, hrál v orchestru a také zkoušel se sborem a orchestrem. Vedení společnosti, která neustále zápasila o holou existenci, dokončování operety *Výlet pana Broučka do Měsíce*²⁵ a pracovní vyčerpání mělo za následek nervové zhroucení Karla Moora. V důsledku této situace divadelní společnost definitivně rozpustil a vrátil se do Nového Města nad Metují, kde se začal uzdravovat a pokusil se o několik koncertů, které mu však nepřinesly potřebné finanční prostředky. K tomu všemu mu ještě v roce 1912 shořela vila v Novém Městě nad Metují a s ní i nový klavír, divadelní garderoby, archiv i partitura skoro hotové opery. „ *Přicházely chvíle nejohroženější deprese. Věřil teď už pevně v konec, byl nemocen duší i tělem. Trápil ho nový druh halucinací. V noci na něho přicházely chvíle, snad celé hodiny, kdy se domníval, že spí strašný sen, že ve skutečnosti vše je jinak. A toužil, aby se už probudil. Pak zas se mu zdálo, že už spí dávno, že už se nikdy neprobudí, že bude tak pohřben – za živa pohřben. Aby se upokojil, vstával s postele, chodil po pokoji a říkal si: „Nespím, není to snem, vždyť chodím, pohybuji se ...“ A hned zas: „I to je sen, ležím, všechno se mi jen zdá, i ty pohyby jsou jen zdánlivé“.*²⁶

2.4 Válka a Karel Moor

V této složité době nabídl Karlu Moorovi pomoc profesor Stecker a upozornil ho na volné místo sbormistra chorvatského zpěváckého spolku Zorenić v Zadaru. Karel Moor o tomto místě a o sobě řekl: „ *Zde zase jsem začal věřit, že po bojích a těžkém strádání nastanou mi doby radostného klidu, v němž bude mi dopřáno tvořit. Jsem z těch důvěřivých bláhovců, kteří rychle zapomínají na nejtěžší rány* “. ²⁷ Karel Moor byl finančně zajištěn a mohl se plně věnovat své práci a výuce zpěvu na chorvatském ústavu v Arbanasi.

²⁵ Podle satiry Svatopluka Čecha.

²⁶ MOOR, Karel. *Karel Martens – román mladého umělce*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1910. s. 212 - 213.

²⁷ MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 73.

Veškeré dílčí úspěchy mu dodávaly chuť k práci, a tak začal s kompozicí další opery. Text k opeře Panské právo napsal chorvatský spisovatel Davorin Žunković, se kterým již dříve spolupracoval na zpěvohře Vlkodlak, jejíž zápis byl zničen při požáru v roce 1912.

Své působení v Zadaru Moor ukončil v době, kdy se stal členem spolku Liburnia.²⁸ Při pomoci opravit dva kláštery se vydal z našetřených peněz, a proto spolupráci ukončil a věnoval se jenom komponování. Na jaře roku 1913 přijal místo sbormistra Zpěváckého spolku španělských Židů v Bělehradě a současně nastoupil jako korepetitor a hráč na klavír do srbského státního divadla. Všechny jeho plány a naděje zmařil celosvětový konflikt, který vypukl 28. července 1914. Karel Moor musel opustit Bělehrad. Z finančních problémů, způsobených válečnými útrapami, mu pomohlo získání místa profesora na srbském gymnáziu ve Štipu, ale ne na dlouho, jelikož válečné události neumožnily zahájit další školní rok. Všechny události se opět podepsaly na jeho zdravotnímu stavu. Zdejší úřady mu umožnily odcestovat do Sofie, ve které se náhodně setkal se svým známým, s houslistou Karlem Zuzkou. Jeho rodina se o Karla Moora starala. V tuto dobu se Karel dozvěděl o špatné situaci v Terstu, kde měli pobývat příslušníci jeho rodiny. Přes určité problémy s úřady se mu nakonec podařilo odcestovat a na jaře roku 1916 se vrátil do Čech.

V Červeném Kostelci našel sestru Miladu, která si však myslela na základě úřední zprávy, že Karel je mrtev. Do čtrnácti dnů se musel v Praze přihlásit u odvodu. Jeho záchranou byl plukovní lékař MUDr. Šebor, který znal Karla Moora z doby, kdy vyučoval jeho děti hře na klavír. Musel nastoupit jako pomocník v nemocnici na Karlově náměstí. Po jeho propuštění odjíždí z Prahy. Nikde se neusadil na delší dobu, napodruhé byl odveden, ale nemusel narukovat hned, a tak mohl přijmout místo kapelníka společnosti Františka Zöllnera ve Skutči.

Tady potkal Terezu Erazimovou, zpěvačku, která se později stala jeho ženou. S nadějí, že získá lepší pracovní podmínky, odchází do Ostravy, ale odsud brzy přechází do Plzně k Městskému divadlu. Zde se uplatnil i jako herec. Po Vánocích roku 1916 v těžkých válečných poměrech u něho znovu propukla nervová choroba, kvůli které strávil šest týdnů v pražském sanatoriu. 11. září 1917 se Karlu Moorovi narodila dcera Pavla. V Plzni byl problém s nedostatkem potravin a práce. Karel Moor se dozvěděl,

²⁸ Zemský turistický spolek Liburnia zachraňoval kláštery a paláce před jejich zánikem.

že jeho žádost o prominutí vojenské služby byla zamítnuta. Z této svízelné situace zachránila Karla Moora a jeho rodinu nabídka místa kapelníka v Branau v Horních Rakousích. V březnu 1918 odešli z Plzně do Branau, ale v důsledku špatných vztahů v divadle, které na vlastní kůži pocítovala hlavně jeho žena, přijal místo kapelníka u divadla v Ostravě. V době, kdy se nehraje, hodně cestuje a po prázdninách získal místo ve Slovinském divadle v Lublani. Jeho úkolem je vytvořit orchestr, ale v důsledku válečných událostí nemá potřebné množství hráčů, a tak odjel do Čech sehnat další hudebníky. Přijel však v dramatické době, 28. říjen 1918. Po vzniku Československa mu byl znemožněn návrat do Lublaně a Karel Moor byl z divadla vyhozen.

2.5 Život po válce

Poválečná situace byla pro hudebníky a zpěvačky velice těžká. Karel Moor živil rodinu hraním na klavír po vinárnách, rozepisováním not a později z místa kapelníka. Ke konci roku 1919 byl přijat do Vinohradského divadla, kde došlo k nastudování jeho operety Pan profesor v pekle. I přesto musí stále řešit špatnou finanční situaci. 16. února 1920 se mu narodil syn Karel. Po letech života na pokraji chudoby a nejistého zaměstnání se Karel Moor rozhodl přijmout místo sbormistra smíšeného pěveckého sboru v Sinji v Dalmácii. Aby uživil sebe i rodinu, musel ještě soukromě vyučovat, což jeho zdraví moc neprospívalo. Většinou učil více jak dvanáct hodin denně. Jeho duševní choroba se znovu dostavila, neboť se nedokázal vyrovnat, jak sám říkal s „typickou dalmatskou lhostejností“. Kvůli zhoršení zdravotního stavu a z finančních důvodů odešel Karel Moor ze Sinje a nastoupil v roce 1921 v Sarajevu jako divadelní kapelník a sbormistr zpěváckého spolku Trebovič. „*Byl jsem přesvědčen, že jsem konečně ve spolku, jemuž jde především o vážnou práci, který má dlouholetou tradici, ve spolku jehož sbor je dobře vycvičen...*“²⁹ Rodině Moorových se na tomto místě líbilo, ale po problémech s přípravou jednoho koncertu dostal Karel Moor výpověď. S rodinou odjel do Sarajeva a příležitostně pracoval pro zdejší divadlo. Později se stal kapelníkem, ale musel čelit místním národnostním problémům. Veškeré události, které v Dalmácii zažil, zapříčinily, že se

²⁹ MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 129.

jeho duševní choroba opět projevila a on musel odjet v roce 1922 do Prahy a léčit se v ústavu.

Ve svých padesáti letech se usadil Moor v Praze natrvalo. Zaměstnání si našel v tehdy nově otevřeném kině Hvězda. „ ... Často jsem zatesknul po divadle, s nímž jsem srostl, ale bylo tady mnoho důvodů, které omlouvaly a činily snesitelným můj sestup do ztrivializovaného prostředí kina.“³⁰ Noviny Československá republika o jeho tehdejší situaci napsaly: „ Zánik osobnosti. Poměry zmocňují se své kořisti v době nejpříznivější, kdy osobnost jest nejméně schopna klásti odpor svému okolí. Individualita stává se pouhým nástrojem, zmechanizování práce pod výhrůžkou ztráty existence postupuje, osobnost zaniká, zpěvák zpívá na desku gramofonu, umělec fixuje svou uměleckou vizi, aby byla v tisících exemplářích reprodukována, a nejlepší český dirigent komponuje předeheru k filmu *Kid*, v jehož hlavní úloze vystupuje mezinárodní šašek Charlie Chaplin. L. V. Čelanský složil tuto předeheru a orchestr nového biografu bude dirigovati nadaný český skladatel Karel Moor, který se před nedávnem vrátil z Jugoslávie.“³¹

Po odchodu z kina se stal kapelníkem v Aréně na Smíchově. Zde se mu naskytla příležitost vystoupit v operetě *Pan profesor v pekle* i se svou ženou. Po úspěšném nastudování operety dostala jeho žena role v operách *Hubička* a *Prodaná nevěsta*. Moorovi však nevyhovoval repertoár Arény, a tak v roce 1925 odešel. Věnoval se soukromému vyučování, pracoval pro divadelní nakladatelství Rudolfa Švejdy a zkomponoval své dílo *Česká suita*, za které získal velký honorář. Toto dílo věnoval významnému českému podnikateli, Tomáši Baťovi.

O oblíbenosti Moorovy operety *Pan profesor v pekle* svědčí další nastudování, které provedl v roce 1928 libeňský zpěvácký spolek *Věnceslav*. Opereta měla být uvedena jako pocta Moorově pětatřicetileté skladatelské činnosti. Během příprav vyšla v novinách zpráva, že Karel Moor zemřel na koncertě v Opavě. Toto oznámení se však týkalo jeho jmenovce. Někteří Moorovi přátelé zasílali jeho ženě soustrastné projevy a jiní, kteří byli včas informováni o záměně osob, psali i humorně. „ *Mnogaja ljeta v radosti nad znovuzrozením!*“³² Toto nedorozumění přispělo k velké návštěvnosti operety.

³⁰ MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 140.

³¹ MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 140.

³² MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 143.

2.6 Na sklonku života

26. prosince 1933 oslavil Karel Moor 60. narozeniny ve svém rodném městě. Při této příležitosti byl jmenován zastupitelstvem města Lázně Bělohrad čestným občanem. Na jeho počest byl v Lázních Bělohrad uspořádán slavnostní koncert. Přítel Ludvík Boháček, ředitel hudebního nakladatelství firmy Fr. A. Urbánek, napsal v časopise *Hudební výchova*: „*Do šedesáti let života, v němž bylo více zklamání než radosti, vytvořil Moor dílo, které nelze přejít bez povšimnutí, a tento umělec zasloužil by, aby v podzimu svého života dožil se klidných slunných dnů, které by mu přinesly aspoň trochu uznání za dlouholetou poctivou skladatelskou práci, za niž sklídl nemnoho statků pozemských, ba naopak mnoho ústrků a nezaslouženého přezírání.*“³³

Po poradě s lékařem se Moor rozhodl zde načas zůstat a věnovat se skládání. V listopadu 1934 odjel do Prahy, jelikož tam získal místo externího spolupracovníka Československého rozhlasu. Pracoval jako instrumentátor pro rozhlasový archiv. Práce podle jeho slov byla velmi náročná, musel upravovat skladby, které dostal na poškozeném notovém materiálu v úplně desolátním stavu. Z rozhlasu odešel v roce 1940 do důchodu. „*Rozhlas zakoupil také postupně řadu mých partitur, a tak mi vytrhl trn z nohy. Žel, že od těch dob leží zase tato díla v archivu. Zbývá mi jen naděje, že snad někdy se osud přece na mne rozpomene a ocení mou snahu i poctivost.*“³⁴

Karel Moor se často a rád vracel do rodného kraje. Chvilé odpočinku trávil v Lázních Bělohrad a jeho okolí. „*S lety přibývá člověku touhy vracet se často tam, kde se narodil a kde strávil dětství. I ve mně se ozvala nesčetněkrát v nitru vzpomínka na domov, obzvláště v cizině. Bělohradský zámek, kostelík, otcův dům, dlouhé, úzké náměstíčko, rybník Pardoubek a dědečkův mlýn v rozkošném údolíčku pod starým hradem Peckou – to byly obrazy, které v takových chvílích táhly mou hlavou. A zvláště často vídal jsem Byšičky s jejich romantickým okolím a kostelíkem, opředeným tajemnými pověstmi.*“³⁵ Z pobytu na Pecce vznikl symfonický obraz pro velký orchestr *Na starém*

³³ MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 145.

³⁴ MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 151.

³⁵ MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 9.

peckovském hradě, po čase stráveném v Mlázovicích zkomponoval mši s názvem Mše II. C dur.

V posledních letech života stále skládal jak komorní díla, tak i písně a sbory. Moorův syn³⁶ po předběžném hudebním vzdělání vstoupil na dirigentské oddělení pražské konzervatoře a dcera Pavla³⁷ se rozhodla pro oddělení dramatické a stala se herečkou.

Karel Moor zemřel 30. března 1945 v Praze ve dvaasedmdesáti letech. Celý život věnoval komponování, složil 9 oper (desátou nedokončil), 11 operet, 2 kantáty, 2 scénické skladby taneční, 17 orchestrálních skladeb, 11 skladeb komorních, 11 melodramů, řadu skladeb pro sólové nástroje, sborové skladby a písně chrámové i světské s doprovodem klavíru i orchestru. Zpráva o jeho úmrtí nevyvolala příliš velké ohlasy, jelikož ke konci života žil a pracoval v ústraní. Na začátku své hudební kariéry byl umělci a kritikou označován za talent, který má předpoklady k tvorbě velkých děl. Ale velké nadání, muzikantské schopnosti a chuť do práce byly mnohdy potlačeny úsilím finančně zajistit sebe a později i rodinu.

Na jeho přání byl na podzim roku 1945 pohřben na hřbitově u kostelíka Byšičky, nedaleko rodného města, viz příloha č. 5. Moorova vnoučata se s ním loučila tímto textem:

*Je nám hodně líto,
dědečku náš milý,
že tu nejsi s námi
alespoň na chvíli.
Písničkou bys líbal
neposedné vlásky,
my bychom Ti zase
hledily Tvé vrásky.*

³⁶ V Olomouci roku 1954 dirigoval balet Sůl nad zlato.

³⁷ Pavla Maršálková, rozená Moorová, herečka. (1917-1990)

*Jako ty vlast českou
budem rádi míti,
Tys jí dal své písně,
celé svoje žití.
My se budem učit,
dědečku náš drahý,
abys měl jen radost
ze svých vnuček z Prahy.³⁸*

³⁸ Archiv - Městské kulturní středisko Lázně Bělohrad.

3 Seznam skladeb

Po přečtení Moorovy vzpomínkové knihy *V dlani osudu* jsem zjistila, že na konci je otištěn seznam skladeb³⁹ tohoto hudebního skladatele. Seznam sestavil manžel Moorovy dcery Pavly, Josef Maršálek. V tomto seznamu je uvedeno 244 skladeb, které jsou rozděleny do osmnácti oddílů podle žánrů. Tento seznam je doplněn chronologickým přehledem. U skladeb jsou uvedeny následující údaje: autor libreta, název předlohy, počet obrazů či dějství, období napsání skladby, rok a místo jejího uvedení, pro které nástroje, hlas, či sbor je skladba určena.

Pro přehled zde uvádím názvy oddílů, do kterých je seznam rozčleněn:

- 1) Opery
- 2) Scénické skladby taneční
- 3) Operety a zpěvohry
- 4) Kantáty
- 5) Orchestrální skladby
- 6) Komorní skladby
- 7) Skladby pro sólové nástroje s průvodem orchestru
- 8) Skladby pro sólový klavír
- 9) Skladby pro housle a klavír
- 10) Skladby pro violoncello a klavír
- 11) Písně
- 12) Melodramy
- 13) Sborové skladby
- 14) Duchovní skladby
- 15) Hudba k činohrám
- 16) Skladby pro malý dechový soubor
- 17) Populární skladby
- 18) Úpravy cizích skladeb

³⁹ MOOR, Karel. *V dlani osudu*. 1. vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. s. 154 – 169.

4 Dotazník

4.1 Osobnost Lázní Bělohrad

Jak již jsem uváděla v předchozích kapitolách, Karel Moor je významnou osobností z hlediska skladatelské činnosti a je zároveň i relativně znám v hudebních kruzích. Otázkou ovšem je, zda je tomu také mezi širokou veřejností našeho regionu. Já osobně jsem se skladatelovým jménem setkávala v jeho rodném městě dennodenně, a proto mně to přijde samozřejmé, že je to známá osobnost a zná ho každý. Když jsem ovšem mluvila o Moorovi se svými vrstevníky, zjišťovala jsem pravý opak.

Nutno ovšem připomenout, že z kulturního hlediska je po Karlu Václavu Raisovi nejznámějším rodákem Lázní Bělohrad.

Na počest Moorovy památky byla 25. března 2000 ve městě Lázně Bělohrad odhalena pamětní deska na místě, kde stával jeho rodný dům. Moorův rodný dům se nacházel v centrální části náměstí v Lázních Bělohrad. Původní stavba byla v minulosti zbořena a na tomto místě postavena nová. Zdejší občané tento dům nazývají Finkovým domem. V dolní části je umístěna pamětní deska viz příloha č. 4. Na kamenném podkladu je uvedeno jméno, datum narození, datum úmrtí a informace, že byl hudebním skladatelem. Proto téměř každý návštěvník obce může zaznamenat spojitost města s jeho jménem.

Mnoho let před odhalením pamětní desky byla na počest čestného občana Lázní Bělohradu, kterým se stal při příležitosti šedesátých narozenin, pojmenována ulice vedoucí z náměstí západním směrem „Karla Moora“.

Motivována otázkou, zda je tedy známý nebo ne, jsem vytvořila jednoduchý dotazník, kterým zjistím jak tomu ve skutečnosti je.

4.2 Popis dotazníku

Dotazník obsahuje čtyři otázky. Dala jsem dotazník vyplnit žákům devátých tříd základních škol v Lázních Bělohrad a v Jičíně. Dalšími respondenty byli žáci prvních ročníků středních škol (Gymnázium Hořice, Střední odborná škola pedagogická Nová Paka).

Dotazník:

1) Která povolání vykonával Karel Moor? (tři správné odpovědi)

a) Spisovatel	d) Politik
b) Novinář	e) Dirigent
c) Hudební skladatel	f) Herec

2) Která díla napsal Karel Moor? (tři správné odpovědi)

a) Humoreska	d) Karel Martens
b) Pan profesor v Pekle	e) Vesnická serenáda
c) Vij	d) Kytice

3) Ve kterém městě se narodil Karel Moor?

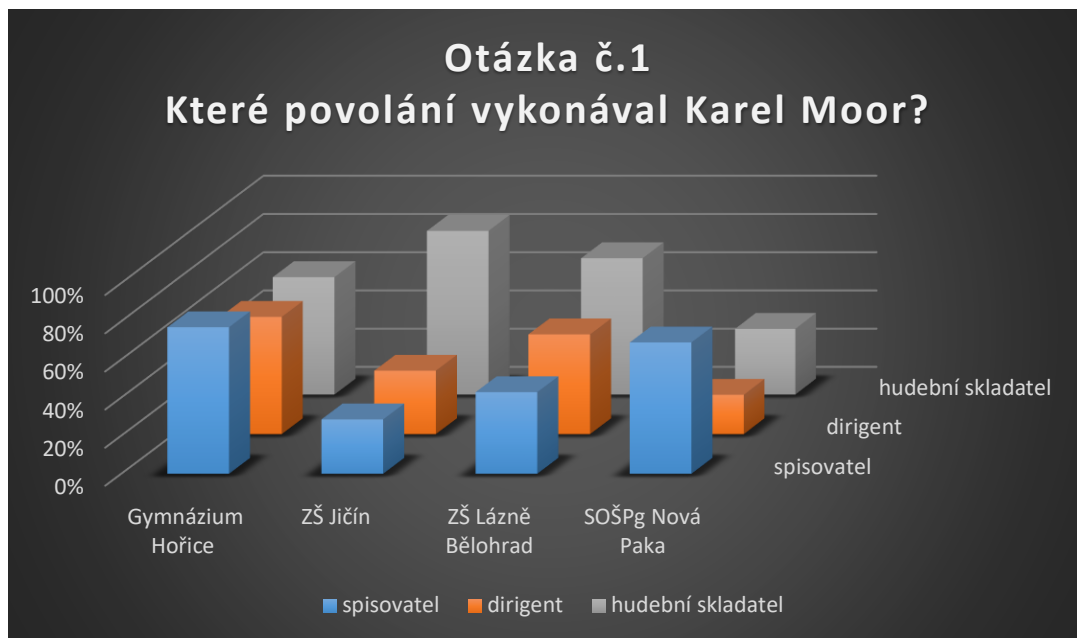
4) Kde se nachází hřbitov, na kterém je Karel Moor pohřben?

Správné odpovědi:

- 1) Hudební skladatel, dirigent, spisovatel
- 2) Pan profesor v pekle, Vij, Karel Martens
- 3) Lázně Bělohrad
- 4) Byšičky

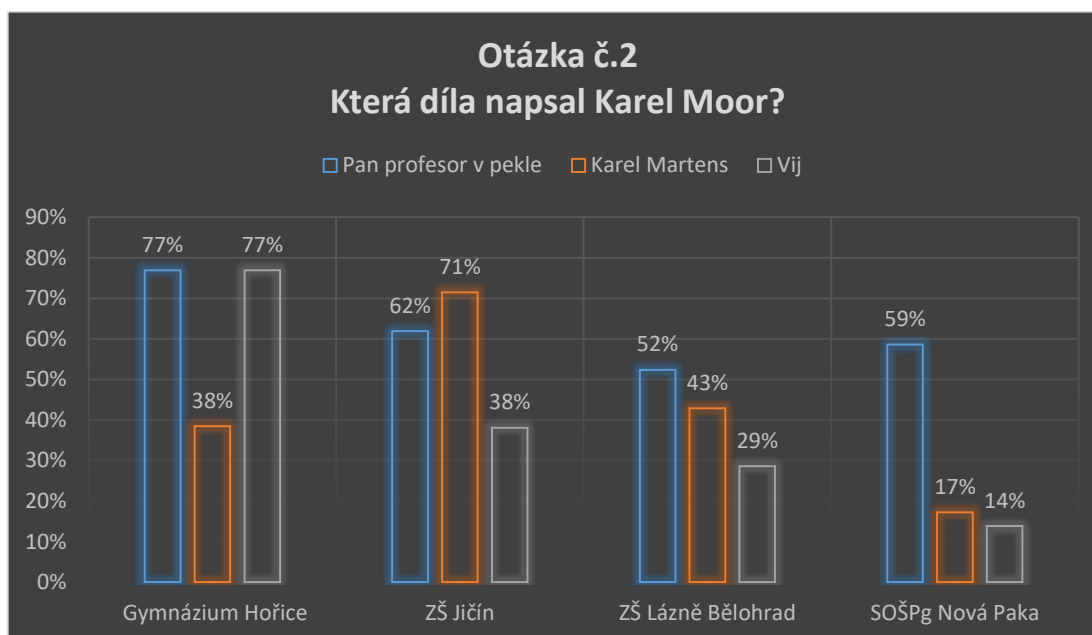
4.3 Výsledky dotazníku

Výsledky dotazníkového šetření jsou zobrazeny pro lepší přehlednost v grafech v procentuálním vyjádření. Každá otázka má zpracovaný graf výsledků.

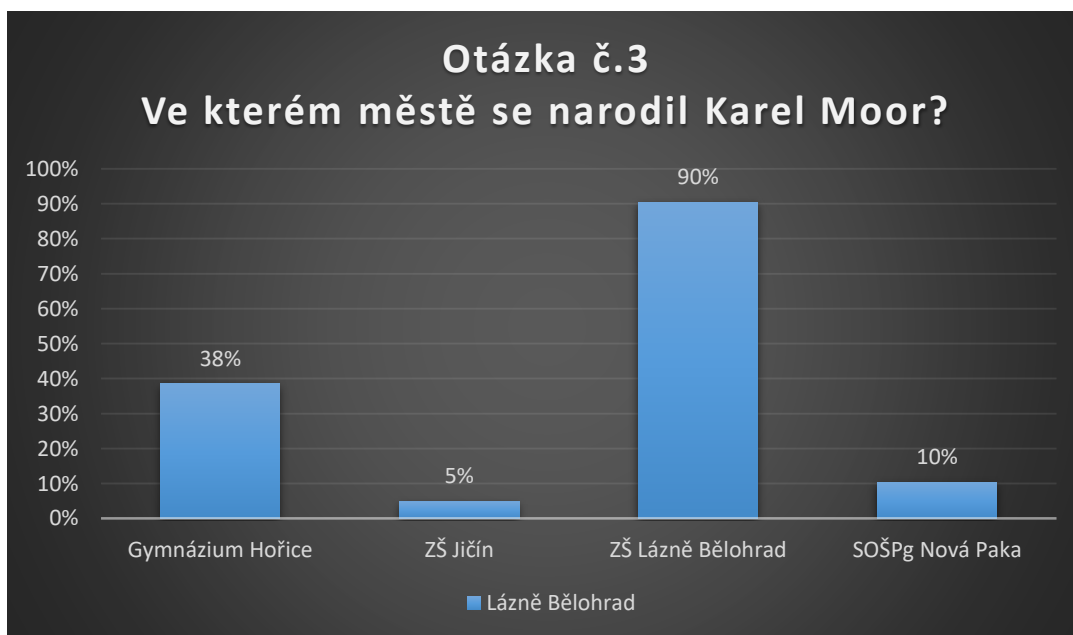
Graf 1

Z grafu č. 1 jasně vyplývá, že respondenti nejčastěji označovali povolání hudebního skladatele, které se pojí s Karlem Moorem nejvíce.

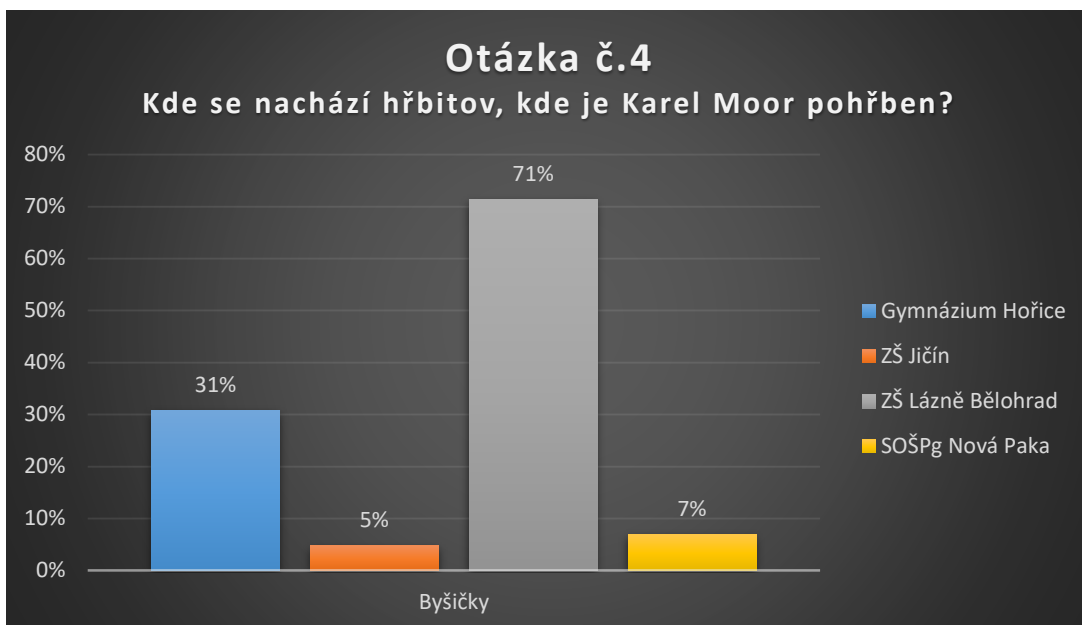

Graf 2

Graf č. 2 nám prezentuje, že na otázku č. 2 nejvíce respondentů z uvedených možností zaškrtnulo Moorovu operetu Pan profesor v pekle. U otázky č. 3 a č. 4 nebyla dána možnost výběru. Podle toho také vypadaly odpovědi, jejichž variabilita je velmi vysoká. Stěžejní otázkou celého dotazníku je otázka č. 3. Z grafu č. 3 jasně vyplývá znalost Moora u místních žáků ZŠ. Jasně zde vidíme lokální znalost osobnosti města, z důvodu prezentace Moora ve škole a při bělohradských kulturních akcích. Čtvrtá otázka je spíše doplňková pro respondenty, kteří znají Moorovu osobu a ví o něm další informace. Kdo nezná odpověď na otázku číslo tři, pouze tipuje a danou lokalitu těžko uhádne. Z grafu č. 4 vyplývá větší znalost žáků ZŠ Lázně Bělohrad, kteří navštěvují Byšičky v rámci výuky. Překvapivě větší četnost správných odpovědí je u žáků Gymnázia Hořice. Může to být docházkou studentů z Lázní Bělohrad a nebo blízkostí obou měst a znalosti prostředí. Dotazník potvrzuje znalost bělohradských dětí ze Základní školy v Lázních Bělohrad, kteří v 90% správně napsali Moorovo rodné město a v 70% místo jeho pohřbení. Dotazník vyplnilo 104 žáků škol.

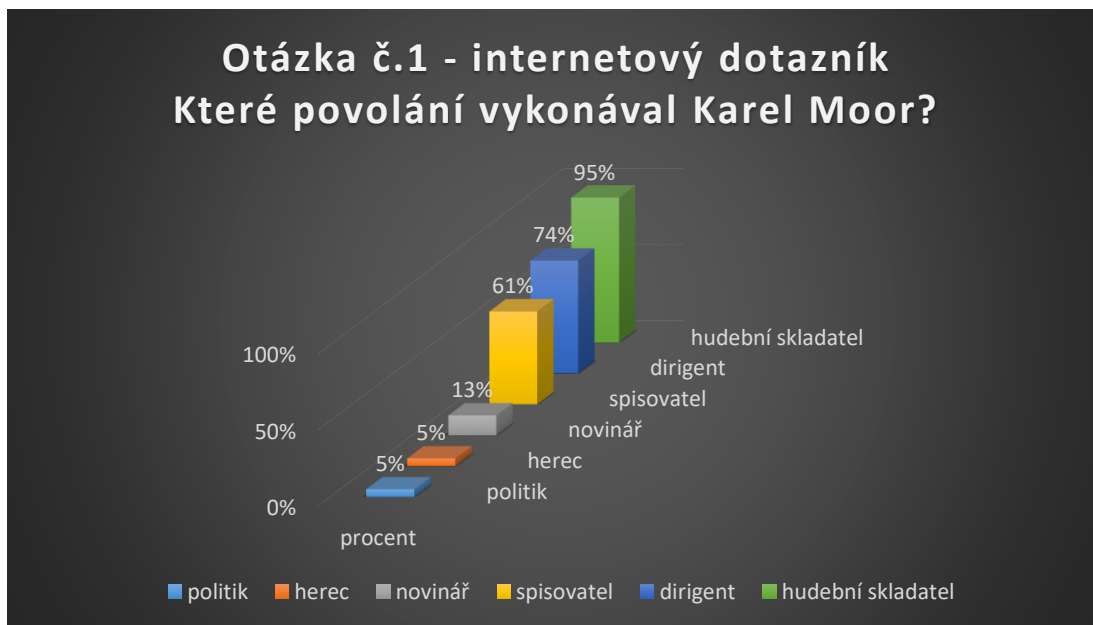

Graf 3

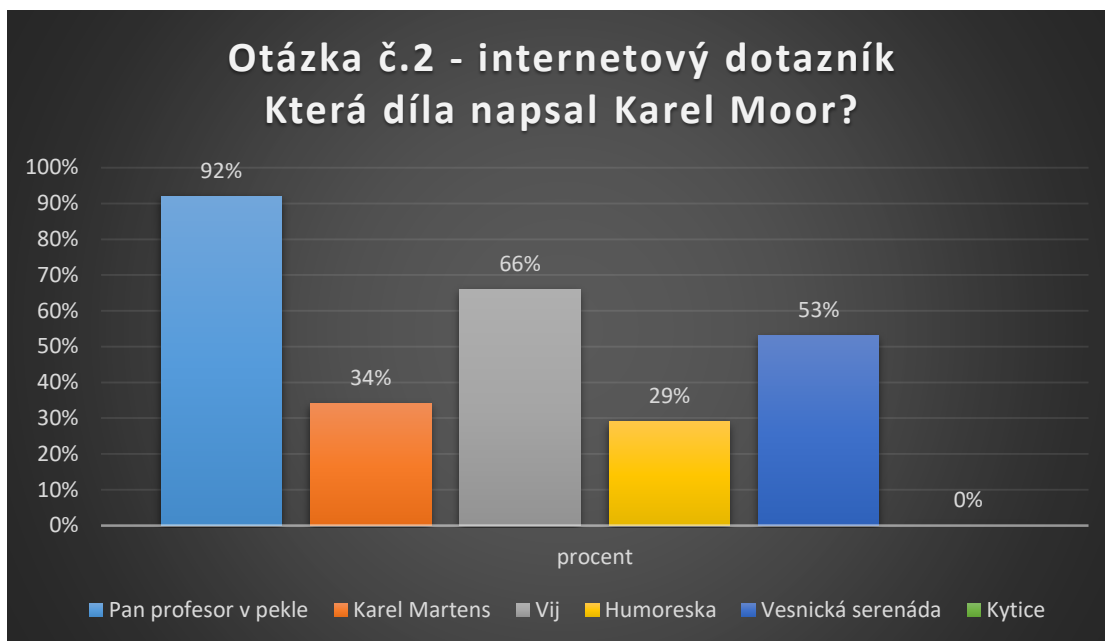
Graf 4

Předmětem dalšího zájmu je, zda je Moor znám u dospělé části obyvatelstva našeho regionu. Šetření bylo provedeno internetovým dotazníkem⁴⁰ se stejnými otázkami, jako u dotazníků pro školy. Odpovědi na první dvě otázky jsou zpracovány v grafech č. 5, 6. Internetový dotazník vyplnilo 136 osob.

Graf 5

⁴⁰ <http://www.click4survey.cz/s/13549/fdadc389>

Graf 6

Z internetového dotazníku je jasně patrné, že lidé jsou schopni lehce přiřadit ke jménu Karel Moor slovo skladatel (95%). Procentuálně horší už je přiřadit k Moorovi rodné město (58%). Je ovšem vidět, že kdo si byl schopen přiřadit rodné město, věděl zároveň i místo odpočinku Moora (47%).

Celkově bych to shrnula tím, že Karel Moor není určitě lidem neznámý a jeho jméno si dokážou s něčím spojit, ať už s autorovým povoláním nebo rodným městem. U žáků místní školy je jasně vidět zájem pedagogů o prezentaci místního rodáka v rámci výuky.

5 Seznam hudebních pojmů

Seznam hudebních pojmů použitých v této práci byl vytvořen na základě příručky ABC hudebních forem.

Fantazie

Pod názvem fantazie se vytvářel osobitý druh instrumentální skladby, vyznačující se větší stavebnou volností, tj. spíše improvizacním charakterem a uplatněním variační techniky. Fantazie se od té doby píše ve všech skladebných slozích a obdobích až do současnosti a skladatelé v nich přinášejí vždy něco nového, dosud nezvyklého a nevyhraněného.

Kantáta

Kantáta byla na počátku 17. století sólovou skladbou s doprovodem. Rozlišujeme kantátu duchovní a kantátu světskou. Ve druhé polovině 17. století se přidávají sbory a kantáta přejímá různé rysy opery.

Melodram

Melodram je recitovaný básnický text, který je provázený instrumentální hudbou. Hudba umocňuje a podtrhuje obsah slov. Zakladatelem byl J. J. Rousseau se svým dílem Pygmalion. Rozlišujeme melodram koncertní a scénický. Máme dvě možnosti provedení, úryvky textu se střídají s úryvky hudby, nebo hudba průběžně provází recitaci.

Mše

Mše je cyklická skladba, která slouží při bohoslužbách, ale i při koncertních představeních. Textová předloha mše je přesně stanovená a sestavuje se z deseti částí různého rozsahu. Šest částí se provádí pravidelně – Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Benediktus a Agnus Dei (ordinarium). Čtyři části se zařazují podle příležitosti, ke které je mše hrána. Je to – Introitus, Graduale, Offertorium a Communio (proprium).

Opera

Opera je dramatické jevištní dílo, jehož text se většinou zpívá za doprovodu orchestru. Textovým podkladem je libreto. Opera obsahuje zpěvy sólové, ansámblové, sbory, instrumentální předehry, mezihry, doprovod vokálních složek a hudbu baletní.

Opera vznikla v Itálii kolem roku 1600 ve Florencii se snahou obnovit antické drama. Opera se člení na jednání, které se ještě může členit na jednotlivé obrazy.

Opera buffa

Opera buffa je italská komická opera první poloviny 18. století.

Opereta

Opereta je hudebně-dramatický divadelní útvar zábavného rázu, v němž se střídá mluvené slovo se zpěvem. Jedná se vlastně o kombinaci klasické divadelní činohry s operou. Opereta je ve své původní formě v podstatě lehčí a zábavnější opera tzv. komická opera. Jedná se o přímého předchůdce dnešního muzikálu, kterému je také nejvíce podobná. Operety bývají někdy považovány za méně hodnotný umělecký žánr.

Oratorium

Oratorium je často celovečerní, cyklická skladba pro sbor, sólisty, orchestr a vypravěče. Skladba je sestavena ze samostatných orchestrálních a sborových částí, 2 recitativů, árií a ze spojovacího textu. Mívá především epický ráz, děj obvykle vypravuje recitátor. Oratorium bylo původně duchovní skladbou na biblické náměty.

Sonáta

Názvem sonáta se za doby renesance a baroka označovaly různé druhy instrumentálních skladeb. Sonáta se skládá ze tří částí. 1. expozice, kde se představuje hlavní a vedlejší téma, 2. provedení, ve kterém se pracuje s tématy a je zde evoluční charakter hudby, 3. repríza, neboli opakování expozice, která však nikdy není úplně stejná.

Symfonická báseň

Symfonická báseň je jednovětá rozměrnější programní orchestrální skladba. Začíná se používat v období hudebního romantismu. Název symfonická báseň navrhl Ferenc Liszt. Skladby sledují nějaký vytyčený program a přizpůsobují mu svou formu. Nejčastějšími podněty ke kompozici symfonických básní jsou zhudebněné básně; zhudebněné literární předlohy; náměty z činohry, z výtvarného umění, přírody. Skladatel obvykle opomíjí dějové podrobnosti a soustřeďuje se na hlavní myšlenku, postavy a situace.

6 Závěr

Karel Moor je především známý jako hudební skladatel. Toto tvrzení dokazuje pamětní deska na místě, kde stával jeho rodný dům, a zároveň dotazníkové výsledky. V závěru své bakalářské práce mohu konstatovat, že to byla osobnost, která se věnovala komponování, dirigování, pedagogické činnosti, dramaturgii, vedení divadelní společnosti, vedení pěveckého sboru a nelze také opomenout i jeho spisovatelskou dráhu. Z tohoto výčtu vyplývá jeho velké pracovní vytížení, které se mnohokrát spolu se zklamáním a nepochopením podepsalo na jeho špatném psychickém i fyzickém stavu.

Skladatel Moor je nejvíce spjat s městy Lázně Bělohrad, Praha a Pardubice. V průběhu svého života strávil řadu let i v zahraničí, kde čerpal cenné hudební zkušenosti, které následně využíval ve svých dílech.

V práci je popsán pestrý život Karla Moora, jeho dětství, které prožil v Lázních Bělohrad, studijní léta spojená s láskou k hudbě a počátkem jeho zdravotních problémů. Tvůrčí období lze charakterizovat usilovnou prací, nemocemi, změnami pracovních míst a zahraničními pobyty v Srbsku, Chorvatsku a Makedonii, díky kterým získal mnoho nových poznatků a seznámil se s řadou tamních osobností.

Karel Moor byl velice pracovitý člověk, který i v těch nejtěžších životních situacích komponoval. Láska k hudbě mu pomáhala překonávat jak jeho nemoc, tak i osobní tragédie.

Široké veřejnosti bylo Moorovo dílo naposledy ve velkém připomenuto 16. září 2016 na koncertě k zahájení sezóny 2016/2017 v Národním divadle. Ten byl pojmenován - Co Národní divadlo dlouho neslyšelo a asi už nikdy neuslyší II. V rámci tohoto koncertu zazněla modlitba z 1. jednání Moorovy opery Vij.

Mnoho Moorových prací je uloženo v různých archivech. Nejvíce notových zápisů a fotografií z jeho života je uloženo v archivu Městského kulturního střediska v Lázních Bělohrad. Některé dobové nahrávky, sic ve špatné kvalitě, jsou uloženy taktéž v archivu Českého rozhlasu. Pro práci byla největším zdrojem informací životopisná kniha V dlani osudu, kterou sepsal sám Karel Moor.

V současné době čerpají ze zdrojů různých archivů o Moorovi regionální periodika, která se snaží prezentovat populární formou život a dílo Karla Moora současné

generaci. A tak doufám, že tato zajímavá osobnost v budoucnu neupadne v zapomnění. K tomu by měla přispět i tato bakalářská práce, která je určena pro seznámení široké veřejnosti s životem Karla Moora.

7 Použité zdroje

Archiv Národní divadlo [online]. [cit. 25. 11. 2016]. Dostupné z:

<http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=SeznamPredstaveni.aspx&ic=2468&ju=0&sb=0&zz=OPR&sz=0&pn=254affcc-cb43-4078-86fe-c5544619cf67>

Archiv Národní divadlo [online]. [cit. 25. 11. 2016]. Dostupné z:

<http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Titul.aspx&ti=5549&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc>

Archiv Národní divadlo [online]. [cit. 25. 11. 2016]. Dostupné z:

<http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=SeznamPredstaveni.aspx&sz=0&ic=2467&ju=0&fo=000&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc>

Archiv Národního divadla Brno [online]. [cit. 23. 11. 2016]. Dostupné z:

<http://www.ndbrno.cz/modules/theaterarchive/?h=person&a=detail&id=6998>

Archiv Národní divadlo moravskoslezské [online]. [cit. 25. 3. 2016]. Dostupné z:

<http://www.ndm.cz/cz/opereta-muzikal/inscenace/1664-pan-profesor-v-pekle/>

ČERNÁ, Milena. Lázně Bělohrad. Vlastivědná čítanka. 1. vyd. Lázně Bělohrad, 2006. 148 s. ISBN 80-239-9009-8.

Česká divadelní encyklopedie [online]. [cit. 26. 3. 2016]. Dostupné z:

http://encyklopedie.idu.cz/index.php/Sůl_nad_zlato

MOOR, Karel. V dlani osudu. 1.vyd. Nový Bydžov: Grafické závody V. & A. Janata, 1947. 173 s.

MOOR, Karel. Karel Martens – román mladého umělce. Praha: Jos. R. Vilímek, 1910. 270 s.

PRCHAL, Zdeněk. Hudba Raisova kraje. 1.vyd. Hradec Králové: CountryPLUS, 1994. 156 s.

PRCHAL, Zdeněk. Hodně krutý rok Karla Moora. Bělohradské listy 2. Dvůr Králové: ARPA, 2012. s. 17.

VANIŠOVÁ, Antonie. Vzpomínka na domov, Bělohradské listy 6. Lázně Bělohrad, 2003. s. 16 – 17.

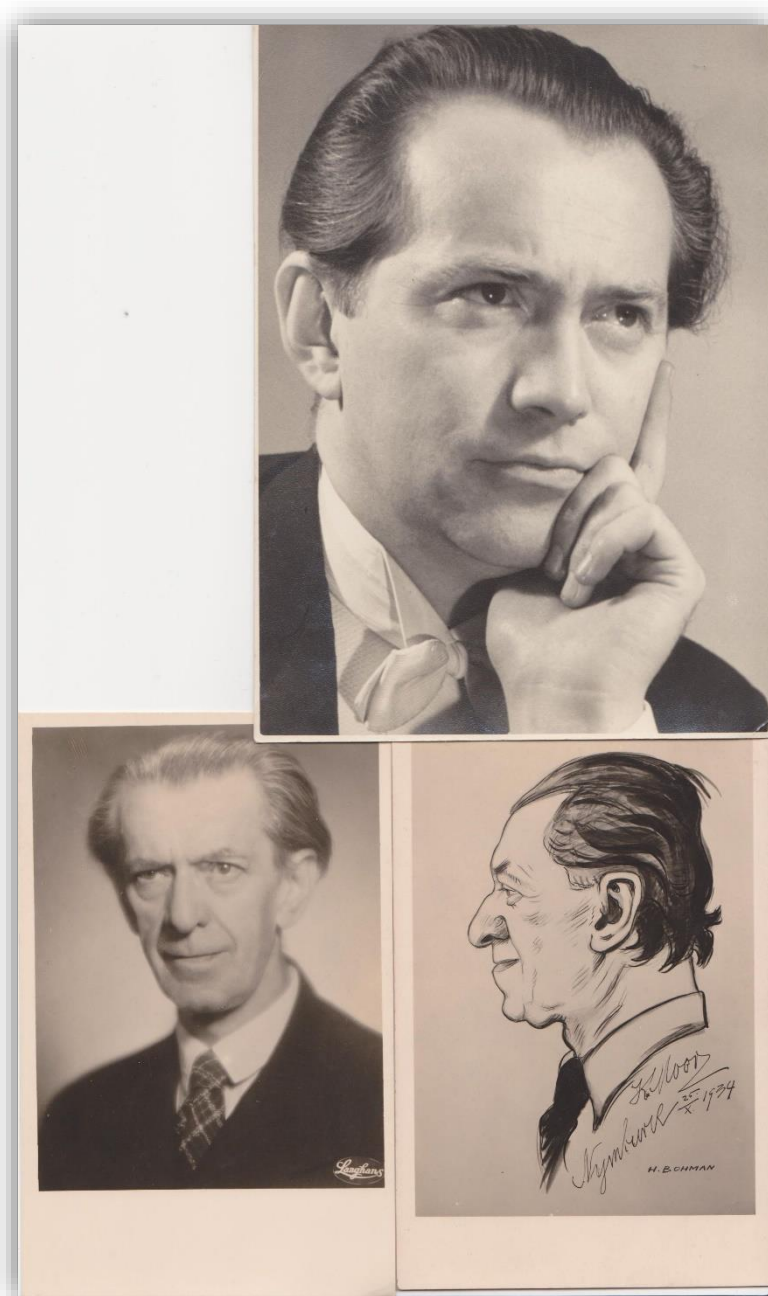
ZENKL, Luděk. ABC hudebních forem. 4. vyd. Praha: Edition Bärenreiter, 2006. 256 s. ISBN 80-86385-33-7.

8 Seznam příloh

Příloha č. 1 - Fotografie Karla Moora.....	I.
Příloha č. 2 - Soudobý plakát prezentující koncert Karla Moora	II.
Příloha č. 3 - Pozvánka na koncert Karla Moora z roku 1905.....	III.
Příloha č. 4 - Domy spojené s K. Moorem v Lázních Bělohrad; pamětní deska.....	IV.
Příloha č. 5 - Fotogalerie hřbitova Byšičky	V.

Příloha č. 1

Obrázek 1 Soubor fotografií Karla Moora

Zdroj: Archiv - Městské kulturní středisko Lázně Bělohrad.

Příloha č. 2

Obrázek 2 Ukázka plakátu č. 1

Zdroj: Archiv - Městské kulturní středisko Lázně Bělohrad

Příloha č. 3

Obrázek 3 Ukázka plakátu č. 2

Pěčí vzdělávacího výboru
zavítá do Tábora vynikající skladatel hudební
KAREL MOOR,
který přednese a vykládá o svých hudebnímilovnému
občerstvu tábořskému ukázky svých prací.
Za tím účelem pořádán bude
v sobotu dne 14. října 1905 v malém sále střelnickém
za spolupůsobení některých ochotných sil domácích
Moorův
koncertní večer
s následujícím pořadem:
Oddíl první.
»O české hudbě současné«, přednese K. Moor.
Oddíl druhý.
1. a) »Loučení«. Úvod k op. »Český Honza«. Hraje
b) »Menuetto« z D dur. skladatel.
2. Trio pro housle, violoncello a klavír. Věta I. (Allegro)
a III. (Adagio). U klavíru skladatel.
3. »Utrpení boha«. Melodram na slova G. R. Opočenského.
U klavíru skladatel.
4. Andante z II. sonaty klavírní. Hraje skladatel.
Začátek o 7¹/₂ hod. večer.
CENY MÍST: Sedadlo v prvé řadě 2 K, sedadla v prvním pořadí 1 K, v druhém
pořadí 80 h, místo k stání 50 h, studentský a spolkový lístek 20 h.
Předprodej lístků u p. A. V. Vojty.
Načíták Tábor - Náhl. 11'

Zdroj: Archiv - Městské kulturní středisko Lázně Bělohrad

Příloha č. 4

Finkův dům postavený na místě, kde dříve stával Moorův rodný dům.

Obrázek 5 Finkův dům

Obrázek 4 Dům Moorovy rodiny

Dům Moorovy rodiny, kde Karel prožil dětství (označen červenou šipkou).

Obrázek 6 Detail pamětní desky

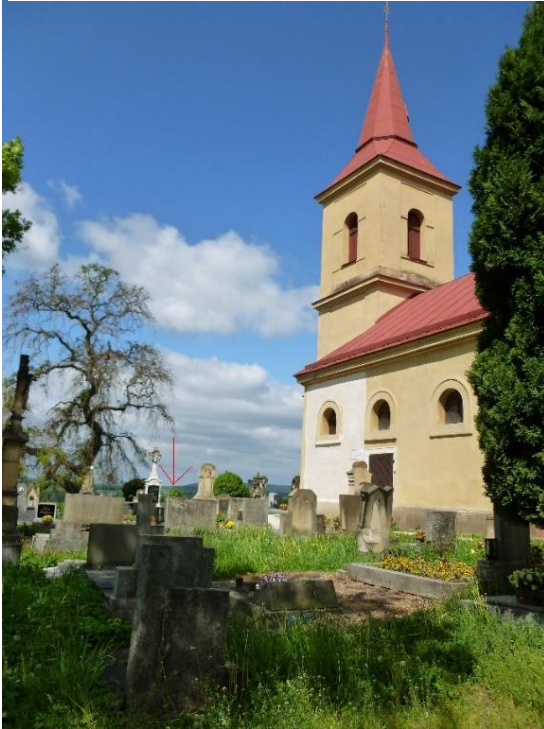

Zdroj: Archiv – Kateřina Závěská.

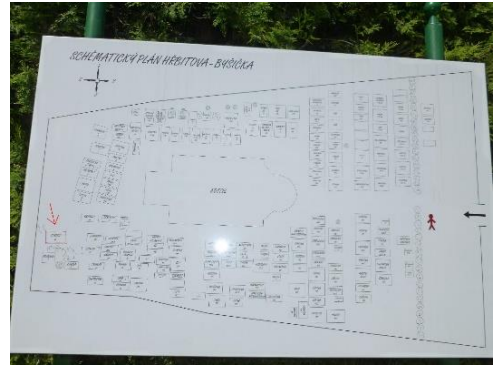
Příloha č. 5

Hrob Karla Moora na Byšičkách – červená šipka označuje Moorův hrob.

Obrázek 8 Hřbitov Byšičky

Obrázek 7 Umístění hrobu Karla Moora

Obrázek 10 Hrob Karla Moora

Obrázek 9 Detail náhrobní desky

Zdroj: Archiv – Kateřina Závěská.